

CONSCIÈNCIA D'ARA
Cada dijous
I la setmana que ve:
XXXXXX
XXXXXXX

Estils

NEUROCIÈNCIA I ESPIRITUALITAT

Ramon M. Nogué parla d'espiritualitat i neurobiologia, dos instruments per conèixer el món mental humà i per apreciar el goig de viure.

La ment participativa: repte de futur

El filòsof Henryk Skolimowski reivindica la llibertat i l'espiritualitat i alerta sobre la falsa participació

DÍDAC P. LAGARRIGA
BARCELONA

Podria ser un poema cíclic de Gertrude Stein: "La ment modela l'univers que modela la ment que modela l'univers que modela la ment que modela l'univers..." ¿On acaba la ment i on comença l'univers en aquest moviment incessant, evolutiu, de modelar-se mútuament? Una qüestió fonamental en moltes tradicions espirituals i que la filosofia va deixar d'atendre quan es va obsessionar per l'anàlisi i es va impregnar de física mecanicista segons la qual tot està governat per lleis deterministes, tancades i fredes. Sembla més racional centrar-se en els aspectes tangibles i mesurables que no perdre's per apories on ment i univers són una mateixa realitat en construcció. Però, què implica la "racionalitat", aquest déu d'Occident des de fa uns segles? El filòsof polonès Henryk Skolimowski (Varsòvia, 1930) ho planteja d'una manera molt senzilla: "No podem ser racionals i, alhora, tan irremediablement incapaços de portar una vida plena i una relació saludable amb el medi ambient". ¿I fins a quin punt la filosofia és responsable d'aquest estat de les coses, d'aquesta deshumanització que devasta el planeta? Té l'origen en la dessacralització de la vida?

Trobar un sentit

"El clima general creat a les universitats occidentals opina aquest filòsof és més propici al relativisme moral, al cinisme i al nihilisme que a la recerca

de sentit i al suport i el respecte a la vida. Per això el món acadèmic es troba en una perpètua crisi moral que procura ignorar dient que vivim en una era de pluralitat de valors, quan de fet passem per un període de nihilisme i de cinisme". Sap del que es parla: doctorat a Oxford, professor emèrit a la Universitat de Michigan i tota una vida dedicada a la docència i a l'escriptura, és una veu autoritzada per analitzar la situació. I, també, per aportar no una sortida: "La nostra època necessita una nova filosofia, holística i integradora, que no sigui tímida espiritualment, sinó que es mostri capaç d'afrontar sota un mateix marc tant els problemes cosmològics, relatius a l'origen de l'univers, com els existencials, relacionats amb el destí de la humanitat", afirma convençut, sense voler caure en la vanitat, però reconeixent la necessitat de coratge i reverència necessaris per establir un esquelet on desenvolupar aquesta manera de pensar i fer més coherent el que percebem i vivim. Si la visió del món i la forma de vida estan íntimament relacionades, com explica Skolimowski, "la concepció mecanicista suposa i necessita, a llarg termini, un univers que sigui fred, objectiu i indiferent. Com a conseqüència d'això el sentit de la vida ha quedat reduït a tot allò quantitatiu i consumible".

Superar aquest model materialista implica un canvi mental, profund, factible: "Com més versàtil i subtil sigui la ment, més versàtil serà la realitat i més enriquidora la seva experiència", escriu al seu llibre *La ment participativa*, que l'editorial empordeana Atalanta tradueix ara en castellà després de publicar-se en an-

Demanda
"La nostra època necessita una nova filosofia", reclama Skolimowski

Crítica
"El món acadèmic es troba en una perpètua crisi moral", diu el filòsof

glès fa més de vint anys. Aquest el·lipso temporal, però, no fa que l'obra hagi quedat desfasada, tot el contrari: és més vigent que mai en un temps on l'espiritualitat, ment, participació i ecologia ja no són només conceptes, sinó ingredients essencials per retrobar el sentit de la vida i les claus per frenar la devastació. Escriu el filòsof: "La nostra llibertat i creativitat essencial no són petits dons afegits a l'existència, sinó requisits fonamentals de la vida en un món participatiu i evolutiu. Estem condemnats a la llibertat, però no on la llibertat és una mena d'absurditat perquè portem vides absurdes en un univers absurd. Estem condemnats a la llibertat en el món participatiu, un món impregnat de divinitat si voleu fugir de l'absurd de l'autodestrucció, de la mort lenta provocada per la tortura d'una ment immersa en l'absurd i d'una tecnologia demolidora".

La pseudoparticipació actual

Avui dia, no obstant això, estem envoltats de crida a la participació, fet que ens pot fer confondre amb el que entén Skolimowski per ment participativa. Ell mateix ho assenyala i ens ensenya a diferenciar entre la veritable participació i el que ell anomena pseudoparticipació, la qual sorgeix "quan pensem que hi ha lloc per a la nostra intervenció creativa però de fet no és així, o és molt limitat. Succeeix quan les regles internes del joc es troben ocultes i només un privilegiat les coneix, el que li permet manipular el joc pel seu propi interès. Amb aquesta il·lusió de participació, donem el nostre consentiment tàcit al joc poderós d'altres", explica

aquest precursor de l'ecosofia, que afegeix: "És molt comú en el món d'avui. Si bé se'n anima a participar, estem molt limitats per les regles del joc i això ens frustra. Volem participar creativament, però les regles ocultes ens emmordassen i incapaciten. La participació veritable és alegre i realització, i no frustració, ira, buidor i alienació experimentades quan la veiem restringida. En el futur es practicarà la metodologia participativa perquè és la que correspon a l'univers en evolució".

Perquè aquesta ètica participativa sigui funcional, ha d'implicar "el respecte i la responsabilitat pel benestar dels demés", recorda Skolimowski "L'exaltació de l'ambició i la satisfacció personal a expenses del benestar general separen a la persona d'un context de participació més ampli, provocant finalment una profunda insatisfacció interior. El concepte participatiu aplanar el camí a la comprensió holística de tot el que existeix. Ens inducteix a celebrar la nostra unitat sense permetre'ns l'arrogància o la superioritat", conclou, alhora que reclama "el sentit i l'espiritualitat com a components indispensables de la vida humana i del concepte de persona".

Aquesta participació imbuïda d'empatia, compassió, responsabilitat i necessitat de reverència, certament, dista molt de la noció de participació que s'utilitza habitualment, i suposa un cant a la llibertat i a la creativitat des de la dignitat de la condició humana, sense excuses per aquest canvi de visió interior necessitat de vincle amb l'altre, amb el medi ambient i amb l'ambient diví que tot ho transcendeix. —

OPINIÓ

La sobrietat feliç

SÒNIA CASTAÑO

HISTORIADORA DE L'ART I DE LES RELIGIONS

En aquests moments difícils en què moltes persones i famílies ens trobem en situacions que no havíem ni imaginat, és fàcil que s'obri un abisme entre l'espai on ens trobem i l'espai on desitjaríem estar. Malauradament, la majoria de les vegades, aquest abisme ens dóna vertigen i desperta instintivament en nosaltres la por a fer un salt. Ens paralitza i minva les nostres possibilitats, quan el que necessitem és una força que ens empenyi.

Malgrat la crisi colpidora amb la qual els excessos del tenir van acabar amb les necessitats essencials de l'home, continuem sent esclaus de l'antic paradigma, ja que seguim disposats a fer el que sigui i a perdre el que sigui a canvi de diners. És absurd que les parelles tinguem dificultat per estar junts, que els pares i les mares no tinguem temps per gaudir d'estar amb els nostres fills, que hàgim de renunciar a nosaltres

Continuem sent esclaus de l'antic paradigma. Seguim disposats a fer el que sigui i a perdre el que sigui a canvi de diners

mateixos i a la que és la nostra vida verda a canvi d'un salari cada vegada més ímfirm que ja no ens assegura poder cobrir les nostres necessitats bàsiques.

A l'hora de prendre una decisió davant del nostre abisme, ens trobem amb dues possibilitats diferents: per una banda, l'antic i obsolet paradigma d'intercanvi de competències a canvi d'un salari, mentre restem reduïts a unes funcions elementals que destrueixen tot el nostre potencial com a persones; per una altra, el nou paradigma d'aventurar-nos i crear els nostres propis recursos encara que això ens porti a un aparent estat de vulnerabilitat i d'inseguretat. Acceptar aquesta vulnerabilitat seria una resposta ètica, política i espiritual necessària per donar valor i sentit a aquesta crisi. Com diu Pierre Rabhi, es tracta de preconitzar una sobrietat feliç enfront d'una sobreabundància sense alegria, doncs una persona només pot arribar a ser feliç i gaudir d'una vida plena quan no s'ha desvinculat del que és essencial.

Quisque ut arcu augue, vitae aliquet

Segons l'autora del llibre hi ha cinc contaminants que són els més comuns. Els dos primer font d'una contaminació eren problemes intestinals greus, com la salmonel·losi. Els altres tres són ear-se de focontaminació (foto1) electromagnètica derivada de la instal·lació elèctrica de l'habitatge o la que generen els ei vel mauris mattis hensent leo nulla, sagittis vel semper stibulum tincidunt dictum tortor et iabitur at tempor nisl.

Maecenas suscipit feugiat lli, nec bibendum orci mi in elit. In ante leo, blandit noe sIn sit amet riribus velit. Nulla ac dolor magna, id eleifend velit. Quisque consequat diam in eros suscipit eu fringilla arcu faucibus. Aenean vel diam est, non sodales neque. Fusce sed molestie ipsum. Nam et sagittis purus. In pretium condimen. —

Gent

TEXT:
JOAN CALLARISSA

Títolasdjfh agsdjfhgsjdhadsh

Segons l'autora del llibre hi ha cinc contaminants que són els més comuns. Els altres tres són ear-se de focontaminació (foto1) electromagnètica derivada de la instal·lació elèctrica de l'habitatge o la que generen els ei vel mauris mattis hensent leo nulla, sagittis vel semper stibulum tincidunt dictum tortor et iabitur at tempor nisl.

aQuisque nulla nisi, porta ac dapibus sit amet, tempus sollicitudin neque. Vestibulum diam lacus, rutrum ac laoreet non, cursus eu ri-Suspendisse semper ultrices dui, id commodo elit varius sit amet. Mauris facilisis porttitor dolor. Nunc

Títolasdjfh agsdjfhgsjdhadsh

Segons l'autora del llibre hi ha cinc contaminants que són els més comuns. Els altres tres són ear-se de focontaminació (foto1) electromagnètica derivada de la instal·lació elèctrica de l'habitatge o la que generen els ei vel mauris mattis hensent leo nulla, sagittis vel semper stibulum tincidunt dictum tortor et iabitur at tempor nisl.

aQuisque nulla nisi, porta ac dapibus sit amet, tempus sollicitudin neque. Vestibulum diam lacus, rutrum ac laoreet non, cursus eu ri-Suspendisse semper ultrices dui, id commodo elit varius sit amet. Mauris facilisis porttitor dolor. Nunc